

Krajský úřad Moravskoslezského kraje
28. října 117
702 18 Ostrava

prostřednictvím

Magistrát města Opava
Horní náměstí 69
746 01 Opava

Stížnost podle § 16a odst. 1 písm. d) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Obdržel jsem sdělení ze dne 24. 7. 2023 čj. MMOP 100298/2023, ve kterém mi MM Opava, jako povinný subjekt, sděluje, že poskytnutí mnou požadovaných informací podmiňuje uhrazením nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací.

S vyčíslením nákladů nesouhlasím, jelikož se dle mého názoru nejedná o mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací, povinný subjekt navíc vyčíslení nákladů řádným způsobem neodůvodnil.

Dle § 17 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím jsou povinné subjekty v souvislosti s poskytováním informací oprávněny žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli. Povinný subjekt může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací. Dle odst. 3 téhož ustanovení je povinný subjekt v případě, že za poskytnutí informace požaduje úhradu, povinen písemně oznámit tuto skutečnost spolu s výší úhrady žadateli před poskytnutím informace. Z oznámení musí být zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena. V případě, že povinný subjekt oznamovací povinnost dle odst. 3 nesplní, nárok na úhradu nákladů ztrácí (§ 17 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím).

Způsob určení výše úhrady obsahuje (v souladu s § 21 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím) nařízení vlády č. 173/2006 Sb., o zásadách stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím (dále jen „nařízením vlády č. 173/2006 Sb.“). Dle tohoto předpisu se výše úhrady stanoví jako součet dílčích částek odvozených z přímých nákladů na pořízení kopií, opatření technických nosičů dat, odeslání informací žadateli a mimořádně rozsáhlé vyhledání informací. Povinný subjekt určí výši úhrady na základě jednotkových sazeb, pokud je to možné. V ostatních případech stanoví povinný subjekt výši úhrady jiným prokazatelným způsobem, zejména na základě individuální kalkulace nákladů. Sazba, jež je konkrétně vymezena sazebníkem, by měla co nejpřesněji odpovídat skutečně vynaloženým nákladům, avšak může být samozřejmě stanovena i nižší.

Za tímto účelem povinný subjekt vydá vždy na dobu účetního období tzv. sazebník úhrad nákladů (§ 3 nařízením vlády č. 173/2006 Sb.), v němž určí sazby, na jejichž základě určuje výši úhrady, přičemž sazby v sazebníku musejí být stanoveny na základě aktuálních nákladů včetně adekvátního odhadu jejich vývoje. Obsahem sazebníku musí být dle § 7 nařízení vlády

č. 173/2006 Sb. mj. stanovení hodinové sazby odvozené z nákladů na platy, případně mzdy a z ostatních osobních nákladů spojených s mimořádně rozsáhlým vyhledáním informací.

Z výše řečeného je zřejmé, že k tomu, aby mohl povinný subjekt požadovat úhradu, musí být splněny (kumulativně) tři základní podmínky, tj. musí se jednat o úhradu nákladů spojených s některou z činností obsažených v § 17 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím (mimořádně rozsáhlé vyhledání informací atd.), povinný subjekt musí tuto skutečnost žadateli písemně sdělit před poskytnutím informace a zároveň musí požadavek na zaplacení úhrady adekvátním způsobem odůvodnit, tedy přesně uvést způsob výpočtu a právní důvod požadované úhrady v souladu s § 17 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím a nařízením vlády č. 173/2006 Sb.

S ohledem na výše řečenou právní úpravu se domnívám, že povinný subjekt nepostupoval zcela v souladu se zněním zákona o svobodném přístupu k informacím, když vůbec neuvádí, proč lze vyhledávání mnou požadovaných informací považovat za mimořádně rozsáhlé, tj. takové, které bude pro povinný subjekt představovat v jeho konkrétních podmínkách časově náročnou činnost, která se objektivně vzato vymyká běžnému poskytování informací MM Opava.

Domnívám se, že je nutné vyčíslení nákladů spojit s bližší specifikací informací, které budou poskytnuty (alespoň k jednotlivým bodům žádosti). Povinný subjekt měl uvést, jakým způsobem proběhlo vyhledání požadovaných informací, resp. které konkrétní úkony povinný subjekt učinil, aby požadovanou informaci vyhledal, v čem tyto úkony naplňují znaky mimořádně rozsáhlého vyhledávání a jaký čas tyto jednotlivé úkony naplňující uvedené znaky představovaly. Informace prokazující naplnění kritéria mimořádné rozsáhlosti vyhledávání informací přitom podle dikce zákona musí být v oznámení obsaženy, neboť je právem žadatele o informace v každém konkrétním případě zjistit, zda výše úhrady byla stanovena řádně.

Ve zdůvodnění nároku náhrady nákladů měl povinný subjekt přesně vyčíslit, za jakou činnost spojenou s vyhledáváním informace úhradu požaduje. Vyčíslení požadovaných nákladů musí být přesné a určité a musí z nich být patrné, jakým způsobem a na jakou činnost byly vynaloženy.

Přistoupil-li povinný subjekt k vyžádání úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledávání, je potom jeho úkolem, aby do oznámení, které mi bylo doručeno, řádně a podrobně doložil, že se v daném případě skutečně jednalo o mimořádně rozsáhlé vyhledání informací. Toto lze učinit zpravidla tak, že příslušní zaměstnanci, kteří se na vyhledání informací podíleli, vyčíslí dobu strávenou vyhledáváním požadovaných informací (úhrada za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací se stanoví podle hodinové sazby, tedy podle doby vynaložené na toto vyhledání) a v záznamu založeném do spisu pak tyto pracovníci popíší způsob vyhledání konkrétních informací, tato informace pak bude uvedena i v odůvodnění oznámení. Zákonná konstrukce počítá s tím, že povinný subjekt náklady nejdříve vynaloží, protože v oznámení o výši nákladů musí být stanovena již přesná požadovaná částka. Platné znění zákona o svobodném přístupu k informacím navíc neumožňuje uplatnit požadavek zaplacení zálohy, takže se může stát, že žadatel úhradu nakonec neprovede. V praxi proto povinné subjekty obvykle nepořizují vyžádané kopie, ale pouze vyčíslí jejich počet a výši úhrady (aniž by je předem musely vynaložit), stejně tak vyčíslí předpokládané náklady na doručení apod. Tento postup však nelze aplikovat v případě mimořádně rozsáhlého vyhledávání informací. Lze ovšem připustit, že povinný subjekt provede vyhledání např. jen části z požadovaných informací (dohledá informace jen v části spisů) a následně provede kvalifikovaný odhad a to podle doby, potřebné k vyhledání informací z tohoto vzorku přepočtený na celkový počet spisů, ve kterých bude informaci hledat (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2017, 7 As 231/2017-28).

Mnou požadované informace se týkají velmi specifického typu staveb, které nejsou běžnou agendou stavebních úřadů, jedná se spíše o ojedinělé žádosti. Je nepravděpodobné, že by povinný subjekt nevěděl, zda v loňském nebo letošním roce takovouto stavbu povoloval nebo o ní vedl řízení. Povinný subjekt (stavební úřad) má navíc k dispozici specializovaný program pro stavební úřady, kde je možné dohledat, zda povinný subjekt vyřizoval (či vyřizuje) žádost o povolení takovéto stavby, není proto třeba provádět ruční kontrolu všech spisů.

Navrhuji proto, aby nadřízený orgán výši úhrady snížil na 0 Kč a přikázal povinnému subjektu požadovanou informaci poskytnout.

S pozdravem

A solid black rectangular box used to redact the signature of the sender.